

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan ve yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN
978-625-97907-6-3

BS082820-02

YAYIN
KOORDİNATÖRLERİ

ALİ ÖZCAN
VEYSEL GÜL

İLETİŞİM

DİZGİ

Av Yayınları Dizgi Birimi

GRAFİK TASARIM

İBRAHİM KOÇ

ÖN SÖZ

Ortaokul dönemi ve LGS hazırlık süreci; uzun, yorucu ve sabır isteyen bir yolculuktur. AV YAYINLARI olarak bu uzun yolculukta sizlerin destekçisi ve rehberi olmayı kendimize görev biliriz. Bu anlayışla hazırladığımız soru bankalarımızla ortaokula ve LGS'ye hazırlık aşamasında başarınızı daha yukarılara taşımak ve hedeflerinize ulaşmanızı sağlamak temel amacımızdır.

Kitabımızdaki **Mavi** renkli bölümler, temel seviye sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümleri çözerek ilgili konunun temel becerilerini edinmiş olacaksınız. **Mavi** bölümde yapamadığınız soru olduğu takdirde **yeşil** bölüme lütfen geçmeyiniz. Önce eksik konularınızı gideriniz.

Kitabımızdaki **yeşil** renkli bölümler, orta seviye sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümleri çözdükten sonra ilgili konuya ait birçok soruyu çözebilir duruma gelmiş olacaksınız. **Yeşil** bölümler aslında **mavi** ile **turuncu** bölümler arasında bir köprü görevi niteliğinde oluşturulmuş bölümlerdir.

Kitabımızdaki **turuncu** renkli bölümler, orta ve üzeri seviye sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümleri de başarıyla bitirdiğinizde ilgili konuya tüm hatlarıyla hakim olacaksınız.

Bölüm sonlarındaki **pembe** renkteki ADS (Akıllı Değerlendirme Sınavları), MEB soruları düzeyinde ve sonlarındaki optikleri kodladığınız takdirde bu kitabı alanlar arasındaki sıralamanızı gösteren size rehber olacak testlerdir. Özgün ve yeni nesil sorulardan oluşan bu testler ile sınav sorularını daha kolay analiz edebilecek ve sınavlara gerçek anlamda hazır olacaksınız.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen deneyimli yazarlarımıza ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın sizleri hedeflerinize taşıması dileğiyle...

AV OLMADAN SINAV OLMAZ!

ALİ ÖZCAN - VEYSEL GÜL
AV YAYINLARI YAYIN KOORDİNATÖRLERİ

BASKI VE CİLT :

AV AKILLI VERSİYON YAYINLARI

Ostim, 1207 Sk ostim No:3 c-d, 06374 Ostim Osb/Yenimahalle/Ankara

İletişim : 0 (850) 302 20 90 - 0 (549) 814 44 13

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.

Bastiğın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder, varsa taşım,
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden naaşım,
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

MEHMET ÂKİF ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakrüzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

AV YAYINLARI

1. ÜNİTE: SÖZCÜKTE ANLAM	5
Çok Anlamlılık	6
Sözcüklerde Anlam Özellikleri.....	10
Sözcükler Arası Anlam İlişkileri	14
Söz Öbekleri	18
Deyimler ve Atasözleri.....	22
Akıllı Değerlendirme Sınavı	26
2. ÜNİTE: CÜMLEDE ANLAM	33
Anlatımına Göre Cümleler	34
Cümlede Anlam İlişkileri	38
Cümle Oluşturma	42
Cümle Yorumlama	46
Anlamına Göre Cümleler ve Cümlede Duygu.....	50
Akıllı Değerlendirme Sınavı.....	54
3. ÜNİTE: PARAGRAF	59
Paragrafta Konu - Başlık	60
Paragrafta Ana Fikir ve Yardımcı Düşünce.....	64
Paragrafın Yapısı.....	68
Anlatım Biçimleri.....	72
Düşünceyi Geliştirme Yolları	76
Paragrafta Dil ve Anlatım - Metin Karşılaştırma.....	80
Hikâye Unsurları.....	84
Medya Metinleri	88
Akıllı Değerlendirme Sınavı	92
4. ÜNİTE: GÖRSEL OKUMA VE SÖZEL YETENEK	97
Görsel Okuma	98
Grafik ve Tablo Okuma	114
Sözel Yetenek.....	120
Akıllı Değerlendirme Sınavı	128
5. ÜNİTE: FİİLİMSİLER	141
İsim-Fiil	142
Sıfat-Fiil	146
Zarf-Fiil	150
Akıllı Değerlendirme Sınavı	154
6. ÜNİTE: CÜMLENİN ÖGELERİ	161
Temel Ögeler	162
Yardımcı Ögeler	166
Ara Söz - Vurgu	170
Akıllı Değerlendirme Sınavı	174
7. ÜNİTE: FİİLDE ÇATI	179
Öznesine Göre Fiiller	180
Nesnesine Göre Fiiller.....	184
Akıllı Değerlendirme Sınavı	188
8. ÜNİTE: CÜMLE TÜRLERİ	195
Yüklem Törüne ve Yerine Göre Cümleler	196
Anlamına ve Yapısına Göre Cümleler	200
Akıllı Değerlendirme Sınavı	204
9. ÜNİTE: YAZIM KURALLARI VE NOKTALAMA İŞARETLERİ	211
Büyük Harflerin, Sayıların, Kısaltmaların, İkilemelerin Yazımı	212
Birleşik Sözcükler, Yazımı Karıştırılan ve “de”, “mi”, “ki”nin Yazımı.....	216
Nokta, Virgöl, Noktalı Virgöl, İki Nokta, Soru İşareti, Ünlem İşareti	220
Kısa - Uzun Çizgi, Yay Ayrac, Üç Nokta, Eğik Çizgi, Kesme İşareti, Tırnak İşareti.....	224
Akıllı Değerlendirme Sınavı	228
10. ÜNİTE: METİN TÜRLERİ VE SÖZ SANATLARI	233
Metin Türleri.....	234
Söz Sanatları.....	238
Akıllı Değerlendirme Sınavı	242
11. ÜNİTE: ANLATIM BOZUKLUKLARI	249
Öge Eksikliği.....	250
Tamlama Yanlışları, Çatı Uyuşmazlığı, Ek Fiil Eksikliği	254
Özne - Yüklem Uyumsuzluğu, Fiilimsi Eksikliği, Ek Yanlışlığı	258
Akıllı Değerlendirme Sınavı	262
CEVAP ANAHTARI	269

1. ÜNİTE

SÖZCÜKTE ANLAM

Çok Anlamlılık

Sözcüklerde Anlam Özellikleri

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

Söz Öbekleri

Deyimler ve Atasözleri

Akıllı Değerlendirme Sınavı

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “bırakmak” sözcüğü, “bir işin sorumluluğunu, yükümlülüğünü başkasına vermek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Öğretmenimiz, derse geldiğinde ilk iş olarak elindeki her şeyi masasının üzerine bıraktı.
- B) Öğretmenlerimiz, okulumuzdaki proje ve yarışma işlerini bizim sınıftaki öğrencilere bıraktı.
- C) Havaların bir anda soğuması yüzünden önceden planlanan piknik etkinliğini haftaya bıraktık.
- D) Rahmetli babası, Fikret’e yirmi beş dönüm bahçe, üç daire ve bir de araba bırakmıştı.

2. I. Çocukluğumda en sevdiğim şey, sıcak pide kuyruğunda beklemektir.
II. Kardeşim Esmâ, bazı harflerin kuyruğunu yapmıyor.
III. Kedilerin kuyrukları, çocukluğumdan beri hep ilgimi çekmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi “kuyruk” sözcüğünün numaralanmış cümlelerdeki anlamlarından biri değildir?

- A) Bir harfin bitiş kısmındaki kavisli kısa çizgi
- B) Başın arkasına toplanmış saç demeti
- C) Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan uzun ve esnek organ
- D) İnsanların sıra beklemek için art arda durarak oluşturduğu dizi

3. Sahil şeridinin dar yollarını dağları delen çirkin tünellerle aştık. Tüneller, Şirin’ine kavuşmak isteyen bir Ferhat’ı hatırlattı bana. Ayrıca bu çılgın âşığı hem yollar hem de ona eşlik eden yolcular yormuş gibiydi. Kahırla yaşlanmış bir adamın gözlerinin sönen ferini andırıyordu her bir tünel. Belki de sırf bu yüzden tünel içlerini dolduran göz yorucu ampuller, benim zihnime bir güzellik imgesi oluşturmadı bir türlü.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisinin anlamını karşılayan bir söz kullanılmamıştır?

- A) Anımsatmak
- B) Çağrıştırmak
- C) Gelişigüzel
- D) Sıkıntıya sokmak

4. Tane tane konuşma özelliğiyle aynı babasına çekmiş.

“Çekmek” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Misafirlere yer açmak için sandalyeleri ortaya çektiler.
- B) On iki yeğeninden bir tanesi bile ona çekmemişti.
- C) Arabayı evin önüne çekip geleceğini söyledi babam.
- D) Maçlarda kaleyi gördüğümüzde şut çekmeye çalışıyorduk.

5. Bir yanı bir uzun cami duvarı,
Çılgın akan taşıtlar bir yanı.
Caddeye inemezsin,
Kalın demir parmaklık arada.
Üç kişi ancak sığar.

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek
- B) Zamanın çabuk geçmesi
- C) Çabucak savuşmak, ortadan kaybolmak
- D) Art arda ve toplu olarak gitmek

6. I. Sağlığını bozmak
II. Değmek, el sürmek, temas etmek
III. İlişkin, ilgili olmak, değinmek

“Dokunmak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralanmış anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Düzenli ve planlı ders çalışmanın önemine dokunan bir konuşma yaptı.
- B) Mikrop bulaşmasın diye kapı kollarına dokunmaya özen gösteriyordu.
- C) Hıçkır hıçkır ağlayan çocuğun üzüntüsü bana çok dokundu.
- D) Fazla yağlı yiyecekler ile gazlı içecekler, annemin midesine dokunuyor.

7.

Bir sözcüğün cümle içinde farklı anlamlarda kullanılmasına “sözcükte çok anlamlılık” denir.

Örnek:

- Ayağı kayınca yere düşmüş. → Düşmek sözcüğü, “yere devrilmek” anlamındadır.
 ➤ Yüksek tepelere kar düştü. → Düşmek sözcüğü, “yağmak” anlamındadır.

Bu açıklamaya göre “açılmak” sözcüğü,

- Mahallemize bu hafta yeni bir dönerci, berber ve telefon dükkânı açılmış.
- Yıkandıkça ve kullanıldıkça mutfak ve salondaki perdelerimizin rengi açıldı.
- Ne zaman ayakkabı alacak olsam satıcı, ayakkabının zamanla açılacağını söyler.

aşağıdakilerin hangisinde numaralanmış cümlelerdeki anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- Giyerken zorlandığım yeni kot pantolonum, yıkandıktan sonra esneyip açıldı.
- Kalkınma planları kapsamında ilçemizde iki tane fındık işleme fabrikası açıldı.
- Yürerken biraz fazla açıldığım için kıyıya döndüğümde annem bana kızdı.
- Saçlarının renginin açılması için kuaföre gitti.

8. Aşağıda “doğru” sözcüğünün bazı anlamları verilmiştir:

- ★ Gerçek, yalan olmayan
- ★ İki nokta arasındaki en kısa çizgi

- ★ Hiçbir yöne sapmadan, dosdoğru
- ★ Yakın, yakınlarında

Numaralanmış cümlelerle bu anlamları eşleştiriniz.

- 23 Nisan için Romanya’dan gelecek misafirlerimiz akşama doğru İstanbul’da olurlar.
- Matematik dersinde iki noktadan yalnızca bir doğru geçebileceğini öğrendik bugün.
- Sosyal medyadaki paylaşımlara hemen inanmayıp bilgilerin doğruluğunu kontrol etmeliyiz.

Buna göre “doğru” sözcüğünün numaralanmış cümlelerde kullanılmayan anlamı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- Yarınki sınavda yapmamız gereken tek şey, sınav kâğıdına bol bol doğru çizmekmiş.
- Mahalledeki işlerini bitirir bitirmez, hiçbir yerde oyalanmadan doğru eve gelmelisin.
- Bu yaptıkların yanına kalmayacak, akşama doğru babana gidip anlatacağım her şeyi.
- Gazetecilik önemli iştir, gazeteciler tarafsız olup doğru haber yapmaya özen göstermelidir.

9.

Şehitler tepesi boş değil,
Toprağını kahramanlar bekliyor!
Ve bir bayrak dalgalanmak için;
Rüzgâr bekliyor!
Destanı öksüz, sükûtu derin meçhul askerin;
Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli,
Kim demiş meçhul asker diye?

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüğün şiire kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- Yağmurla karışık yağan kar tutmaz, derdi büyüklerimiz.
- Dikkat et, mazlumun ahı tutarsa senin için kötü olur!
- Deprem anında dışarı fırlayan kadın, kucağında bebeğini tutuyordu.
- Satranç oynayıp, bulmaca çözerek beynimizi zinde tutarız.

1. Hâlâ pencerenin önünde bekliyordu. Gözleri günlerdir bahçedeki patıkadaydı. Sokak kapısının tokmağı çaldığında babası elinde çantasıyla göründü sonunda. Göz göze geldiklerinde nefesi hızlandı ve hemen oradan uzaklaştı. Babası, banyoya girip çıktı hızla. Ellerini kurulayıp pencere kenarındaki koltuğa oturduğunda Orhan, salonun uzak köşesine sinmiş yan yan babasına bakıyordu.

Bu metindeki numaralanmış sözcüklerden üçünün anlamı aşağıda verilmiştir:

- Korku, yılgınlık vb. sebeplerle konuşmamak, hareket etmemek veya tepki göstermemek
- Engibeli yerlerden gelip geçenlerin ayak izlerinden oluşan, tekerlekli araç işlemeyen dar yol
- Kapıya asılı duran ve kapıyı çalmaya yarayan, türlü biçimlerde metal parça

Buna göre kaç numaralı sözcüğün anlamı verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

2. Salonun ortasında kurması gereken bez dolabın parçaları öylece bekliyordu. Nedendir bilinmez bu aralar hiçbir iş yapmak istemiyordu. Saatini sekize kurup yatağın köşesine kıvrıldı. Bu eve kendinden başka bir ses bir soluk lazımdı. Kafasında kurduğu hayaller ne vakit gerçek olacaktı? Telefonun alarımından önce uyanıp kurduğu sofraya oturdu.

Bu metinde “kurmak” sözcüğü, aşağıdaki anlamlarından hangisini karşılayacak şekilde kullanılmamıştır?

- A) Gereken şartları hazırlayıp kendi kendine olmayı bırakmak
B) Hazırlamak
C) Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek
D) Düşünmek

3. Kuytadaki karlar içinde öten bir kuş var. Bir nar bül-bül! Beni dinleyicisi bilmiş ötmüyor da sanki şiir okuyor usuldan. Aradaki farklı tonlamalarla hayatı sarsan olumsuzlukları unutmamı ister gibi.

Bu metinde geçen altı çizili sözcüğün metne kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Elindeki eşyaları çabucak arabanın bagajına yerleştirdi.
B) Okulda beni görünce, sessizce selamlayıp yanımdan geçti.
C) Çevresindekilere yaptığı yardımlarla ne kadar soylu biri olduğunu bize hatırlattı.
D) Kimseyi rahatsız etmez, kendi hâlinde biridir alt kat komşumuz.

4. Aşağıdaki tabloda verilen cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi, karşısında verilen anlamda kullanılmamıştır?

A)	Mahalledeki kitapçıya <u>girince</u> hemen LGS kaynakları için ayrılan bölüme yöneldim.	Dışarıdan içeriye geçmek
B)	Elinde avucunda ne varsa <u>savurduğu</u> için şimdi başkalarından gelecek yardımlara muhtaç oldu.	Havaya atıp dağıtmak, saçmak
C)	Elindeki simidi üçe <u>ayırıp</u> bir parçasını kardeşine, bir parçasını kedisine verdi ve bir parçayı da kendisi yedi.	Bölmek
D)	Doktor, bacağımdaki kırıkların yoğun bir tedavi ile iki ay içinde <u>kaynayıp</u> tamamen iyileşebileceğini söyledi.	Kemik veya metal parçaların eski durumunu alması, birbirine yapışması

Çok Anlamlılık

5. Aşağıda “almak” sözcüğünün anlamları bazı sembollerle gösterilmiştir:

Ele geçirmek, fethetmek

Bürümek, sarmak, kaplamak

İçine sığmak

Soldurmak

Buna göre “almak” sözcüğünün,

- I. Babamın eve getirdiği renkli çuvallar, en fazla altmış kilo fındık almış.
- II. Yaz aylarındaki yakıcı güneş, arabamızın rengini almış, arabamıza hasar vermiş.
- III. Bahçedeki çöpleri yakınca evin içini öyle kötü bir koku ve duman aldı ki sorma gitsin.
- IV. Fatih Sultan Mehmet, Amasra'yı 1460 yılında Cenevizlilerin elinden aldı.

cümlelerindeki anlamlarını gösteren semboller aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I.	II.	III.	IV.
A)				
B)				
C)				
D)				

6. İstanbul'un fethi, genç padişaha sonsuz bir kudret ve otorite sağlamıştı. Fethin öncesi büyük kargaşalar içerisinde çalkalanan Osmanlı İmparatorluğu, bu fethin getirdiği büyük prestijle hem İslam dünyasının en parlak devleti hâline geldi hem de düşmanları üzerinde psikolojik yılgınlık oluşturdu. Halil İnalçık, Fetret Devri'nin gerçek bitişi İstanbul'un fethi ile olduğunu söyler. İstanbul'un fethi öncesinde sallanan imparatorluk, fetihle kazandığı büyük itibar sayesinde dünya siyasetine yön verecek bir imparatorluk olma yoluna girdi. Halil İnalçık, fetih sayesinde II. Mehmed'in kendisini evrensel bir imparatorluğun temsilcisi olarak gördüğünü, mutlak ve hudutsuz bir iktidar kazandığını belirtir. Bu durum merkezîyetçi devletin kurulabilmesini ve devamlı fetih faaliyetlerinde bulunulabilmesini sağladı.

Aşağıdaki açıklamalardan hangisi, bu metinde geçen sözcüklerden herhangi birinin metin içinde kullanılan anlamı değildir?

- A) Yaptırma, yasak etme, emretme, itaat ettirme hakkı veya gücü
- B) Bir şehir veya ülkeyi savaşarak alma
- C) Saygınlık
- D) Belli bir yöreye özgü

7.

	CÜMLE	ANLAM
I.	Sana verdiğim ilaç, bütün ağrıların kısa sürede <u>keser</u> .	Son vermek, gidermek
II.	Kedinin önünden ekmeğini alınca kedi, çocuğun elini <u>yırttı</u> .	Vücudu kanatacak kadar derin çizmek
III.	Kız kardeşimle uzun bir süre aynı okulda <u>okuduk</u> .	Sesli olarak söylemek
IV.	Öğretmenimiz, hiçbir öğrencisini birbirinden <u>ayırma</u> zdı.	Farklı davranmak, fark gözetmek

Bu tablodaki numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi karşısındaki anlamda kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

1. Dilan, küçüklüğünden beri pikniğe meraklıdır. Hatırladığı ilk piknikte babası, piknik tüpünü doldurmuştu. Neyse lafı uzatmayalım. İşte piknik sabahı herkes uyanmış, giyinmiş hafif bir kahvaltı yapıp beklemeye başlamış. Arabaları yok ama evin önünde kamyonet var.

Bu metindeki sözcüklerle ilgili,

- I. "tüp" sözcüğü terim anlamda kullanılmıştır.
- II. "hafif" sözcüğü gerçek anlamda kullanılmıştır.
- III. "lafı uzatmak" sözcük grubu mecaz anlamda kullanılmıştır.
- IV. "neyse" sözcüğü, "her ne ise" anlamında kullanılmıştır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

2. I. Yaşlı kadının elindeki ağır torbaları alıp onu eve kadar götürdü.
II. İnsanlık tarihinin en ağır sorumluluklarından birini üzerine aldı.
III. Bana bu kadar ağır sözler söylemeni gerektirecek ne hata yaptım?
IV. Yirmili yaşlarına gelmeden ağır duruşuyla çevresinin takdirini kazanmıştı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "ağır" sözcüğü gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

3. I. Bayramdan önce annemle evimizin bütün perdelerini yıkadık.
II. Okulumuzun yıl sonu gösterisindeki oyunun ikinci perdesinde ben de varım.
III. İnatçı adamın gözlerine perde inmiş, etrafındaki kimseyi dinlemiyordu.
IV. Kazlar ve ördekler perde ayaklı hayvanlar olarak sınıflandırılır.
V. Bağlamadaki notalar arasında perde olduğunu öğrendim.

"Perde" sözcüğü numaralanmış cümlelerde kaç farklı alanda terim anlam kazanmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

4. "Kopmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Sabahtan akşama kadar yerleri silip ütü yapınca yorgunluktan belim koptu.
- B) Genç dağcının tırmanırken kullandığı halat tam ortasından kopmuş.
- C) Geçen akşamki fırtınada evlerin çatıları uçmuş, ağaçların dalları kopmuş.
- D) Babam bahçede odun keserken elindeki yeni baltanın sapı kopmuş.

5. Olimpiyata hazırlık kamplarındaki katı antrenman programlarından söz eden Taha Akgül, bu dönemlerde beslenme programlarına dikkat ettiklerini, doğal ve organik beslenmenin profesyonel sporcular için bir zorunluluk olduğunu belirtti. Son günlerde kalori ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla daha hızlı sindirildiği için karbonhidrat ağırlıklı beslendiklerini söyledi.

Bu metindeki altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) hazırlık B) katı
C) karbonhidrat D) beslenme

6. (I) Ülkemizi yurt dışında temsil etmek çok büyük bir gurur kaynağı. (II) Buz pateninde, amatör spor branşlarının en büyük organizasyonu olan Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye adına elemeleri geçip bugüne kadar Türkiye kış sporları ve olimpiyat tarihinde alınmış en iyi derece ile Türk spor tarihine adımızı yazmanın haklı gururunu yaşadık. (III) Bayrağımızı en yüksek mecalarda gururla taşıırken Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözünü hiç unutmadım: "Türkiye, ülküsünü muasır medeniyetlerin üstüne çıkarmayı hedef almış bir ülke olarak kendini uygar kültürün ve sanatın farklı ve yüksek kültürlerin mozaiğini yansıtmaktadır." (IV) Benim de ilk hedefim, yüksek kültürümüzü dünyada tanıtmak ve genç Türk sporculara örnek olmaktır.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde terim anlamda kullanılmış bir sözcüğe yer verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

Sözcüklerde Anlam Özellikleri

7.

KUZEY

Türk edebiyatında roman türünün ilk örneği 19. yüzyılda verilmiştir.

BATI

Sıcak bardağa soğuk su koyunca bardak kırıldı.

DOĞU

Çocuklar, mahalledeki parkta saklambaç oynuyor.

GÜNEY

Ülkemizin yetiştirdiği en değerli beyinlerden biridir.

Yönlerle ifade edilen cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin kullanıldığı anlamlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	<u>KUZEY</u>	<u>GÜNEY</u>	<u>BATI</u>	<u>DOĞU</u>
A)	Terim	Gerçek	Gerçek	Gerçek
B)	Terim	Mecaz	Gerçek	Gerçek
C)	Gerçek	Gerçek	Mecaz	Mecaz
D)	Gerçek	Mecaz	Mecaz	Gerçek

8. Bilimsel çalışmalar, Yeni Zelanda'daki Auckland şehrinin üzerine yılda 74 ton plastik düştüğünü gösteriyor. Sonuçlar, bir günde şehrin her bir metrekaresine ortalama 4.885 plastik düştüğünü gösteriyor. Tespit edilen plastiklerin önemli kaynaklarından birinin okyanus olduğu düşünülüyor. Tahminlere göre şehrin kıyılarına vuran dalgalar, okyanus sularından atmosfere plastik karışmasına neden oluyor. Özellikle rüzgârlı havalarda tespit edilen plastik miktarının daha fazla olması da bu düşüncüyü doğruluyor.

Bu metinde kullanılan terim anlamı sözcükler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) ton – plastik – atmosfer
B) metrekaresine – okyanus – şehir
C) ton – metrekaresine – dalga
D) metrekaresine – dalga – okyanus

9.

I. Sınıfın en haylaz öğrencisi hem ödevini yapmamış hem de pişkin pişkin sırtıyordu.

II. Onun gülümseyişinde kimsenin sezemediği ince bir alay, dalga geçme vardı.

III. Fıll köklerine getirilen bazı ekler yardımıyla fiilimsiler oluşturulur.

IV. Kış gelmeden önce mahalledeki herkes evlerinin bacalarını temizledi.

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin kullanıldığı anlamlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	<u>I.</u>	<u>II.</u>	<u>III.</u>	<u>IV.</u>
A)	Mecaz	Mecaz	Terim	Terim
B)	Mecaz	Gerçek	Terim	Gerçek
C)	Gerçek	Mecaz	Gerçek	Gerçek
D)	Mecaz	Mecaz	Terim	Gerçek

10.

Bir sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamına "gerçek anlam" denir. Aynı sözcük, gerçek anlamından tamamen uzaklaşıp yeni bir anlam kazanırsa buna da "mecaz anlam" denir.

Örnek:

- Balona iğneyi değiştirirsen balon patlar.
"Patlamak" sözcüğü gerçek anlamlıdır.
- Evde yalnız kalınca sıkıntıdan patladım.
"Patlamak" sözcüğü mecaz anlamlıdır.

Buna göre,

- I. Güneşin parlak ışıkları yolda yürüyenlerin gözlerini kamaştırıyordu.
- II. Gecenin ilerleyen saatlerinde de gökyüzü parlaklığını koruyordu.
- III. Tüm halkımızın desteğiyle bu savaşta parlak bir zafer kazandık.
- IV. Çiçeğin yaprağındaki su damlaları parlak bir boncuk gibi ışı ışıdı.

cümlelerinin hangisinde "parlak" sözcüğü diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

1.

I.

Hava ne kadar güzel öğretmenim!
Yollar, ağaçlar, kuşlar ne kadar güzel!
Yeryüzü pırıl pırıl öğretmenim.

II.

Dört kişi bir parkta çektiğimiz.
Ben, Oktay, Orhan bir de Şinasi.
Anlaşılan sonbahar.
Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli.
Yapraksız arkamızdaki ağaçlar.

III.

Eskisi gibi yaşıyorum.
Gezerek, düşünerek...
Yalnız biletsiz binyorum vapura, trene
Pazarlıksız alışveriş ediyorum.

IV.

Ne okur ne yazardı.
Ağlasa gülleri sular.
Gülse gülleri okşardı.
Ama ne zaman içli bir şarkı duysa...
Güllere bakar uzun uzun dalardı.

Numaralanmış şiirlerin hangisinde mecaz anlamı ifadelere yer verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

2. Bir öğretmen, öğrencilerinin “kırmak” sözcüğünü gerçek anlama gelecek şekilde cümle içinde kullanmalarını istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu öğrencilerin söyleyeceği cümlelerden biri olabilir?

- A) Sevdiğim bir insanı kırmaktansa söyleyeceklerim bende kalır.
B) Öğleüzeri hava açınca soğuk biraz da olsak kırıldı.
C) Köyde yayılan hastalık tavukları kırdı.
D) Biraz eline para geçse bütün dertlerini kıracak.

3. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi, karşısında verilen anlamda kullanılmamıştır?

A)	Sabahın ilk ışıklarıyla gözlerini açıp yatağından kalktı ve kuş cıvıltılarını odasına doldurmak için pencereyi açtı.	Gerçek Anlam
B)	Hızlı verilen paslara hiçbir zaman koşmaz, saçım bozulacak diye <u>kornerden</u> gelen toplara kafa vuramazdı.	Terim Anlam
C)	Yıllar önce mahallemizde çıkan yangında alevlerin arasından çıkartamadığımız birçok oyuncamız <u>yanıp kül</u> oldu.	Mecaz Anlam
D)	Ampulün <u>kör</u> ışığı, bisikletimin zincirini tamir ettirmeye götürdüğüm yıkık dökük dükkânı alaca bir loşluğa boğmuştu.	Mecaz Anlam

4.

Bir sözcüğün bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel bir kavramı karşılmasına “terim anlam” denir

Örnek:

- > Bitkilerin kökü onları toprağa bağlar.
Bitki bilimi
- > Alfabemizde sekiz ünlü vardır.
Dil bilgisi

Buna göre,

- I. Bugün dershanedeki son iki dersimizde maddelerin katı, sıvı, gaz hâlini gördük.
- II. Teneffüslerden sonra derse girmeden ellerini sabunla güzelce yıkıyor.
- III. Konu anlatımlı kitaptan Karadeniz Bölgesi'nin iklim özelliklerini inceledin mi?
- IV. Kardeşim, doğal sayılarda toplama ve çıkarma işlemleri yapabiliyor.

cümlelerinin hangisinde terim anlamı sözcük kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

5.

Bazı sözcükler gerçek anlamlarından tamamen uzaklaşıp yepyeni bir anlam kazanırlar. Böyle sözcüklere “mecaz anlamlı sözcük” denir.

Örnek:

➤ Misafirliğe gittiğimizde bize soğuk davrandılar. → Mecaz anlamlıdır.

Mecaz anlam ile abartılı ifadeleri birbirine karıştırmamak gerekir. Bir sözcükle abartma anlamı verildiğinde o sözcük, mecaz anlamlı olarak kabul edilmez.

Örnek:

➤ Mutfakta dağ kadar bulaşık birikmiş. → Abartma anlamı vardır.

Buna göre,

- I. İki ülke arasındaki gerilimden sonra savaş kokuları yayılmaya başladı.
- II. Hastalık onu çok zayıflatmış, kürdan kadar kalmış.
- III. Evden geç çıkıp, bir de trafiğe takılınca bileti yandı.
- IV. Öğretmenimiz, bende gelecek için bir ışık gördüğünü söyledi.

cümlelerinde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamlı değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

6. I. Bütün bunlar ders çalışmamız için verilen boş vaatler miydi?
 II. Elindeki kâğıtların hepsini bu kör makasla mı keseceksin?
 III. Eşkenar üçgenin her bir açısı 60 derecedir.
 IV. Maçta ters bastığım sol ayağım günlerdir ağrıyor.

	A	B	C	Ç	D	E
I.						
II.						
III.						
IV.						

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek, mecaz, terim) bulmacaya yerleştirince “D” sütunundaki görüntü aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

A) Z	B) Z	C) M	D) Z
M	E	E	E
E	M	M	Z
M	E	Z	E

7. Tuğrul Bey, yaptığı etkinlikte öğrencilerine aşağıdaki üç cümleyi yazmış ve bu cümlelerde geçen birer sözcüğün altını çizmiştir:

I. Öğle saatlerinde camdan yansıyan ışık, gözlerini kamaştırmış.
 II. Mehmet'in ablası, tuvalin üzerinde boyalarla bir dünya oluşturmuş.
 III. Yazar, bu kitabında öncekilere göre daha kuru bir anlatım kullanmış.

Şafak ve İskender adlı öğrencilerinden altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini yazmalarını isteyen Tuğrul Bey, doğru cevap için 3 puan verirken yanlış cevap için 1 puan kırmaktadır. Öğrencilerin cevapları şöyledir:

Şafak: Gerçek - Terim - Mecaz

İskender: Terim - Terim - Gerçek

Buna göre Şafak ve İskender'in puanları aşağıdakilerden hangisinde doğru gösterilmiştir?

	Şafak	İskender
A)	9	1
B)	5	5
C)	5	2
D)	9	1

1. Abdurrahim Karakoç, 7 Nisan 1932 tarihinde Kahramanmaraş ili, Elbistan ilçesine bağlı Ekinözü köyünde dünyaya geldi. Küçük yaşlarda şiire merak sardı. Buna, aileden gelme bir merak diyebiliriz. Çünkü dedesi, babası ve kardeşleri de şairdir.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi, bu metindeki sözcüklerden biriyle eş anlamlıdır?

- A) Yazar B) Gün
C) Kaza D) Nine

2. Sadece yazgısını devretmiş toprağa o,
Gözkapağının altındaki çelişkileri de
Görüyorum kardeşlik parıltısını
Evet, bir inanmış gibi
Gizli aralıkları, işaretleri, acıları
Coşkuyla duyumsayarak erişmiş yüceliğe

Sözlük Anlamı			
Belirti	Kader	Ulu	Çetrefil

Bu şiirde geçen sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı tabloda yoktur?

- A) Yüce B) Yazgı
C) İşaret D) Çelişki

3. Kız isteme merasiminde çok sıcak karşılanmışlar.
"Soğuk" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledeki "sıcak" sözcüğünün zıt anlamlısı olarak kullanılmıştır?

- A) Sezonluk olarak getirilen ürünler, bozulmaması için soğuk hava deposuna koyuldu.
B) Resim yaparken soğuk renklerle sıcak renkleri bir arada kullanmaya çalışırdı.
C) İçinde bulunduğumuz soğuk kış akşamlarında çay içmekten mutluluk duyardı.
D) Yıllar sonra karşılaştan iki eski dost, soğuk bir tavırla birbirlerini selamladılar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı ifadeler bir arada kullanılmıştır?

- A) Eşiyle hayallerini süsleyen evi almak için gece gündüz demeden çalıştı.
B) Eve gelir gelmez üzerini değiştirdi ve mutfağa girip yemek yaptı.
C) Başkalarının hakkında yalan yanlış konuşanlara çok kızardı annem.
D) Kızı hastalandığı zamanlar bir iki saat ya uyur ya uyumazdı.

5. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin Türkçesini kullanmaya özen göstermeliyiz.

Buna göre,

- I. Türkiye'nin en başarılı absürt komedisi, TRT'de yayımlanan "Leyla ile Mecnun" olmuştur.
II. Yaptığın bu çirkin ve itici hareketler, senin sevimsiz görünmene neden oluyor.
III. Ünlü şampuan firması, ilçemizdeki bütün billboardlara kendi afişlerini astırmış.
IV. Uçakla yolculuk yapmak için havaalanına gelince ilk olarak check-in yapmalıyız.

cümlelerinin hangisinde bu uyarı dikkate alınmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6. Hayatının hiçbir döneminde bu hicranın acısını unutamadı.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledeki sözcüklerden birinin eş anlamlısı kullanılmıştır?

- A) Çocukluğumdaki mutlu günleri çok özleyorum.
B) Birbiriyle anlaşamayan çift, ayrılık kararı almış.
C) Son soruya verdiğim cevabı hatırlamaya çalışıyorum.
D) Kan şekeri seviyesi yüksek çıkınca tatlıyı kesti.

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

7. 1. Tüm yaşananları hafızasından bir çırpıda silmiş.
 2. Elin ne diyeceğini umursamadan yoluna devam etti.
 3. Gölün kenarına gittiğimizde suyun bulanık olduğunu gördük.
 4. Tarihi köşk etrafındaki yüksek binalara inat görkemini koruyordu.

Bu cümleleri kuran öğrencilerle ilgili bilinenler şunlardır:

- Mustafa'nın cümlesinde nicel anlamda bir sözcük vardır.
- Cihangir'in cümlesinde "bellek" sözcüğünün eş anlamlısı vardır.
- Ayşe'nin cümlesinde eş sesli bir sözcük vardır.
- Büşra'nın cümlesinde "berrak" sözcüğünün zıt anlamlısı vardır.

Bu bilgilere göre cümleler ve bu cümleleri kuran kişiler aşağıdakilerin hangisinde eşleştirilmiştir?

- A) 1. Büşra
 2. Ayşe
 3. Mustafa
 4. Cihangir

- B) 1. Cihangir
 2. Ayşe
 3. Büşra
 4. Mustafa

- C) 1. Cihangir
 2. Büşra
 3. Mustafa
 4. Ayşe

- D) 1. Büşra
 2. Cihangir
 3. Ayşe
 4. Mustafa

8.

Ne hasta bekler sabahı,
 Ne taze ölüyü mezar.
 Ne de şeytan, bir günahı,
 Seni beklediğim kadar.
 Geçti istemem gelmeni,
 Yokluğunda buldum seni;
 Bırak vehmimde gölgeni
 Gelme, artık neye yarar.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisiyle bu dizelerdeki sözcüklerden herhangi biri arasında anlam ilişkisi kurulamaz?

- A) Diri B) Gitmek
 C) Gece D) Varlık

9.

Sarı saçlarına deli gönlümü
 Bağlamışlar, çözülüyor Mihriban!
 Ayrılıktan zor belleme ölümü
 Görmeyince sezilmiyor Mihriban!
 Yâr deyince kalem elden düşüyor
 Gözlerim görmüyor aklım şaşıyor
 Lambada titreyen alev üşüyor
 Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban!

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu dizelerdeki sözcüklerden birinin eş seslisi kullanılmıştır?

- A) Viraja hızlı giren otomobil, yoldan çıkarak yarıdan aşağı yuvarlanmış.
 B) Komşu çocukları bize gelince kardeşim bütün oyuncaklarını ortalığa saçıyor.
 C) Sınava girecek öğrenciler için sıraların üzerine kalem ve silgi bırakıldı.
 D) Her gün saatlerce bilgisayar oyunu oynadığı için gözleri bozulmuş.

1.

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
 Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
 Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak;
 Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.
 Her şey akar, su, tarih, yıldız, insan ve fikir;
 Oluklar çift; birinden nur akar; birinden kir.
 Akışta demetlenmiş, büyük, küçük, kâinat;
 Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
 Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne,
 Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine;
 Çatlıyor, yırtınıyor yokuşu sökmek için.
 Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin?
 Rabbim isterse, sular büküm büküm burulur,
 Sırtına Sakarya'nın, Türk tarihi vurulur.
 Eyvah, eyvah, Sakarya'm, sana mı düştü bu yük?
 Bu dava hor, bu dava öksüz, bu dâva büyük!
 Ne ağır imtihandır, başındaki, Sakarya!
 Bin bir başlı kartalı nasıl taşır kanarya?

Aşağıdaki sözcüklerden hangisiyle bu dizelerdeki sözcüklerden herhangi biri arasında anlam ilişkisi kurulamaz?

- A) Sınav B) Kırmak
 C) İniş D) Pasak

2.

Annemin ikiye ayrılmış saçlarının ortasında birbirine orantılı simetrik gemiler kondurarak batı yönüne hareket ettirdim. Rüzgâr benden yanaydı. Masanın çevresinde toplandığımız sürece gemi seferleri durmadan yol alacak, içine koca yaşamlar sığdıracak, annemin siyah gözlerinde dünyaya yeni bir pencere açacaktım. Yapabildim mi? Hayır! Çokça umut bağladığım yeteneklerimi bir kenara bırakarak göç felsefesini yazmaya karar verdim.

Bu metindeki sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) "Yön" sözcüğü, eş sesli bir sözcüktür.
 B) "Umut" sözcüğü, soyut anlamdadır.
 C) "Hüner" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.
 D) "Siyah" sözcüğü, nitel anlamda kullanılmıştır.

3.

Anlamca birbirinin tam tersi olan sözcüklere "zıt anlamlı sözcükler" denir. Bir sözcüğün zıt anlamlısı, sözcüğün cümle içindeki kullanımına göre değişebilir.

Örnek: Merdivenleri ikişer ikişer çıktı.

- ✓ Altı çizili sözcüğün zıddı "inmek" olur.
 Öğrenciler, zil çalınca dışarı çıktı.
 ✓ Altı çizili sözcüğün zıddı "girmek" olur.

Buna göre,

- I. Ülkemiz, doğal güzellikleriyle yerli ve yabancı turistleri büyülüyor.
 II. Üzerindeki açık mavi kazağını yeni aldığını söyledi.
 III. Dizilerde zengin insanların hayatları övülüyor her zaman.
 IV. Okuldan çıkınca çok geç olmadan evlerimize gitemeliyiz.

aşağıdakilerden hangisi altı çizili sözcüklerden birinin zıt anlamlısı değildir?

- A) Erken B) Kapalı
 C) Yapay D) Fakir

4.

Aşağıdaki bulmacada soldan sağa, yukarıdan aşağıya bazı sözcüklere yer verilmiştir:

K	Y	K	A	İ	D	E	Y	K	Ö
K	E	T	K	İ	E	M	A	A	Ğ
S	T	A	Y	U	Ğ	A	Y	R	R
L	E	Ç	A	L	E	Ğ	R	A	E
K	N	I	P	U	R	R	I	T	N
R	E	K	A	R	Z	U	M	A	C
T	K	O	Y	U	Y	R	K	Ş	İ

Buna göre,

- I. Söylesem tesiri yok, sussam gönül razı değil.
 II. Kedi, sokaklarda sürünürken bile kibirliydi.
 III. Usta işi bir öykü yazmışsın, tebrik ederim.
 IV. Öğretmenimiz, sınıf içinde birkaç kural koydu.

cümlelerinde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin eş ya da zıt anlamlısına bulmacada yer verilmemiştir?

- A) Tesir B) Kibirli
 C) Usta D) Kural

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

5. Diline bağlanıp düğümlenince

Apaçık göklerin yerli olduğu

Düğün öncesinde başaklar kalın

Değirmenden sonra düğümler ince

Bu dizelerde geçen altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisinin benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Sen en fazla günleri bildiğince yaşarsın
Bildiğince çizersin göklerin düşlerini
Avutadursun öyle yaşamak seni varsın
Sevedursun gözlerin düşlerdeki yerini

C) Ben eskiden daha dağlar çiçekken
Seni dolaşmaya çağırırmışım
Şimdi ucu yanık eski ile ben
Ne söylesem bir yağmurlu çağrışım

B) Seni kandıran sular kendini kandırmıyor
Yetişemezsin bile denizin şarkısına
Konduğun anlamları kanadın kaldırmıyor
Şarkısın! Şarkı sına! Şark ısı! Şark ısına!

D) Gönül aşkı tadar ise
Çoğu da bir azı da bir.
Yol maşuka gider ise
Neşe de bir sızı da bir.

6.

Yazılışları aynı olmasına rağmen anlamları farklı olan sözcüklere "eş sesli sözcükler" denir.

Örnek:

- Yüzümde sivilce çıktı.
Surat anlamındadır.
- Saatlerdir yüzüyordu.
Yüzme işi anlamındadır.

Buna göre,

- I. Keçilerden sağdıkları sütleri güzelce kaynatıp şişelemeye başladılar.
- II. Yapılan operasyonla bütün suçlular, sağ olarak ele geçirildi.
- III. Sağ elin verdiği sol el görmesin, hükmüne göre yapardı bütün yardımlarını.

cümlelerinin hangilerinde "Kaybolan dağcılar sağ salim bulundu." cümlesindeki "sağ" sözcüğünün eş seslisi kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

7. Cümleler:

- Orman yangınlarının etkisini azaltmak için fidan diktik.
- İstanbul'dan Giresun'a arabamızla 12 saatte vardık.
- Ali Bey'in kurum ve edası gün geçtikçe artıyordu.
- Kovana giren arılar, içeride fazla kalmadan dışarı çıkıyordu.

Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin eş seslilerinin sözlük anlamı aşağıda verilmiştir:

Sözlük Anlamı

- Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan
- Yabancı şeylerden arınmış, katışıksız, halis
- Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı
- Kendini büyük ve önemli gösterme davranışı, büyüklenme, gösteriş

Buna göre, altı çizili sözcüklerden hangisinin eş seslisinin sözlük anlamı verilmemiştir?

- A) var B) kurum C) arı D) dik

1. Mert, küçüklüğünden itibaren yazmaya hevesli biriydi. Daha ilkokul sıralarındayken öyküler kaleme almaya başlamıştı. Lise ve üniversite döneminde de yazmaya devam etti. Usta yazarların eserlerini okuyup onların hayatlarını inceliyordu. Ancak eserlerinde başka yazarlara öykünmeyi tercih etmeyip kendi ayak izini oluşturma çabasındaydı.

Bu metinde geçen “kendi ayak izini oluşturma” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendinden öncekileri takip etme
B) Kendinden sonrakilere yol gösterme
C) Kendinden öncekileri taklit etme
D) Kendinden öncekilere benzememe

2. Genç yaşında katıldığı bu büyük turnuvada usta isimlere karşı verdiği mücadele ve kazandığı puanlarla uluslararası spor basınında büyük yankı uyardı. Yorumculardan ve eski sporculardan tam not alan genç yıldız adayı, henüz yolun başında olduğunu ifade ederken hedeflerinin ise çok daha büyük olduğunu söyledi.

Bu metinde geçen altı çizili ifadenin cümleye kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Mahalledeki herkesin dilinde dün akşam sokağımızdaki arbedede yaşananlar vardı.
B) Doğal gaz tesisinde meydana gelen patlamanın sesini, şehrin diğer ucunda yaşayanlar bile duymuş.
C) Düzenlenen törende kendisine teşekkür edilmesine oldukça içerlemiş gibi görünüyordu.
D) Yazın sonu gelmeye başlayınca dağlardaki yeşil renk, yerini sarının tonlarına bırakmaya başladı.

3. I. Üç gündür bütün şehri etkisi altına alan yağışlı hava, yavaş yavaş etkisini azaltıyor.
II. Öğretmen gelmeyince bütün sınıf, akıllı uslu oturup kitap okumaya başladı.
III. Korktuğu zaman güçlü kuvvetli babasının yanında olmak ona huzur veriyordu.
IV. Başkalarından duyduğun yalan yanlış sözlerle itibar edip benimle tartışmayı bırak!

Numaralanmış cümlelerde geçen ikilemelerden hangileri aynı yolla oluşturulmuştur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

4. Yürünecek bir orman, tırmanılacak tepe, konuşacağımız ağaçlar ve otlar varsa sürekli içinden geçtiğimiz büyülü bir dil hep olacaktır. Çünkü kendimizin, ruhumuzun, zihnimizin içindedir seyrettiğimiz, dinlediğimiz şeylerin güzelliği ve dili. Her kim ki tabiat günlüklerimi okursa zihninde küçük bir kıvılcım çakсын istiyorum.

Bu metinde geçen “küçük bir kıvılcım çaksın” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir bütün içerisindeki farklılıkları ayırt etmek
B) Bir konuda düşünceleri başlatmak, harekete geçirmek
C) Bir nesne veya düşünceyi her yönüyle anlamak
D) Belirli bir amaca varmak için yapılan ilerleme

5. Ünlü şairin asırlar öncesindeki şiirleri, günümüzde hâlâ okunmaktadır. Yalın halk söyleyişine yaklaşan dilinde anlam ve uyum bağlantısı, bütüncül bir içerik taşır. Ona göre önemli olan, bir sözü etkili biçimde söylemektir. Bu nedenle sözün boş bir kavram olmaması, bir varlık sorununu, bir düşünceyi dile getirmesi gerekir. Şiirlerinde ulusal renkleri taşıması, şairin bir diğer önemli özelliğidir.

Bu metinde geçen “ulusal renkleri taşıma” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün insanlığa hitap etme, evrensel olma
B) Bir millete ait özellikleri anlatma, yöresel olma
C) Dönemindeki eserlerden üstün olma, başarılı olma
D) Sözcüklerle resim çizme, betimleme yapma

6. Mutfağa ve küçük odaya kabarık saçlı başını uzatıp alelusul şöyle bir baktıktan sonra Güldiyyar'ın yanına geçti. Geceleri örtüdüğü sarı çubuklu, mavi battaniyeyi dizlerinin üstüne çekmiş; avludan gelen uğultularla çevrili derin bir sessizliğin içinde sessiz sedasız oturuyordu Güldiyyar. Nefes alacak mecali yoktu. Saçı başı dağınıktı, göz bebekleri donmuş gibiydi.

Bu metinle ilgili,

- I. İkilemeye yer verilmiştir.
II. Yansıma sözcüğe yer verilmemiştir.
III. Yol yordam gereğince, kurala uygun bir biçimde anlamına gelen bir söz kullanılmıştır.
IV. Yavaş bir biçimde, yavaşça anlamına gelen bir söz kullanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV

Söz Öbekleri

7.

Doğadaki hayvanların ya da cansız varlıkların çıkardığı seslerin taklit edilmesiyle oluşan sözcüklere “yansıma sözcük” denir. Bir sözcüğün yansıma olarak kabul edilmesi için temelinde ses olması gerekir. Yansıma sözcükler cümle içinde isim, sıfat, zarf görevlerinde kullanılabilir veya ikileme oluşturabilir. Eğer yansıma sözcük, mecaz anlamda kullanılırsa yansıma özelliğini kaybeder.

Buna göre,

- I. Kapıdan gelen gıcırtı yüzünden sinirli bir şekilde yatağından kalkıp kapıyı yağladı gece gece.
- II. Uzun bir aradan sonra ilk kez hastanedeki odasında güneşin cama vuran parıltısıyla gözlerini açtı.
- III. Halil ile Şaban'ın yıllar öncesine dayanan dostlukları, son dönemde iyiden iyiye çatırdıyordu.
- IV. Annem ve kardeşimle birlikte karşıya geçmeye hazırlanırken yoldan vın diye bir araç geçti.

cümlelerinin hangilerinde yansıma sözcüğe yer verilmemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV

8.

Çocukluk yıllarımda yaşadığım birçok acı olay var. Hepsini en ince ayrıntısına kadar hatırlıyorum. Ne var ki bunları birine anlatmak istediğimde sözcükler boğazımda düğümleniyor. İşte bunun için de tüm bu acı hatıralar yıllardır gün yüzüne çıkmadı.

Bu metinde geçen altı çizili ifadenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Evde sıkıldığı zamanlarda müzik dinlemeyi çok seviyordu. Böyle anlar için de kendisine zengin bir şarkı listesi yapmıştı.
- B) Bu zamana kadar bir dediği iki edilmemişti, ne istese alınmış ya da yapılmış. Gelgelelim babası işinden olup da istediklerini alamayınca oğlan, çıldırmış gibi etrafa saldırmaya başladı.
- C) Haftalardır bugünkü sınava hazırlanmama rağmen sınavdan düşük not aldım. Bu da demek oluyor ki benim çalışma yöntemim yanlışmış.
- D) Gerek anasından gerek de babasından yeterli ilgiyi görmemiş, zorluklarla tek başına mücadele etmiş. Tüm bu zorluklara rağmen kendini yetiştirmeyi başarmış.

AVYAYINLARI

9.

Kurban Bayramı'ndan iki ay önce bizim oralar da kurban telaşı başlar. Her sene “Bu seneki ortak sayısı kaç olacak? Kimlerle ortak olacağız?” gibi sorular iki ay öncesinde sorulup cevaplanmaya başlar. Babam, amcam, dayım ve halam bu sene kurbanda ortak olacaklarmış. Hatta kesecekleri kurban için hayvan pazarına gidip pazarlık bile yapmışlar. Babam eve geldiğinde üç aşağı beş yukarı kişi başı 2.000 liraya anlaştık, dedi.

Bu metinde geçen altı çizili ifadenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Kardeşimin istediği oyun konsolunun fiyatı, kendi biriktirdiği paradan üç yüz lira daha fazlaydı.
- B) Ameliyat olan teyzemin iyileşme süresi, doktorlarının tahmininden daha kısa sürdü.
- C) Öğretmenimiz, deneme sınavını bitirmek için yaklaşık 35 dakikamız kaldığını ifade etti.
- D) Sınava hazırlandığımız bu haftalarda günlük tam olarak 250 soru çözüyorum.

1.

		İkileme	Yansıma
I.	Doktor, muayene sırasında derin derin nefes almasını istedi.	✓	
II.	Önüne konulan yemekleri bitirip tabağını güzelce sıyırdı.		✓
III.	Ocaktaki kazana koyduğu su fokurdamaya başlamıştır.		✓
IV.	Mahallemizin maçı na çokluk çocuk kim varsa getirmişler.	✓	
V.	Yoldan karşıya geçerken önce sağa sonra sola bakmalıyız.	✓	
VI.	Köyümüzde dere, karlar eriyince şırıltıyla akmaya başlar.		✓

Bu tabloda verilen cümlelerde geçen ikileme ve yansımalarla ilgili işaretlemelerden hangilerinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I ve III B) II ve V
C) II ve VI D) IV ve V

2.

Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılmasına "ikileme" denir. İkilemeleri oluşturan sözcüklerin arasına herhangi bir noktalama işareti konmaz.

Örnek: *ileri geri, yalan yanlış, fıkır fıkır...*

Buna göre,

- Karlı yollarda bata çıka ilerleyip okulumuza yetismeye çalışıyorduk.
- Çocuklarının ihtiyaçlarını giderebilmek için gece gündüz çalışıyordu.
- Odasındaki eski püskü eşyalardan sıkılmış, onları değiştirmek istiyordu.
- Hayalini kurduğu bisikleti alabilmek için aşağı yukarı iki yüz liraya ihtiyacı vardı.

cümlelerinin hangisinde geçen ikileme diğerlerinden farklı bir yolla oluşturulmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV

3.

Aşık Veysel, şiirleriyle Türk insanının gönlünde taht kurmuştur. Gözleri görmese de gönlüyle gördüğü güzellikleri aktarmayı başaran usta şair, her şiirinde bu toprakların kokusunu hissettiriyor bizlere. Her dizede Anadolu'yu bir başka soluyoruz Aşık Veysel'le birlikte. Yaşama sevinciyle hüzün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içeydi. Doğa, toplumsal olaylar ve günlük siyasete ince eleştiriler yönelttiği şiirleri de vardır Aşık Veysel'in.

Bu metinde geçen "bu toprakların kokusunu hissettirmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirlerinde yabancı kökenli sözcüklere yer vermek
B) Yaşadığı coğrafyayı yansıtmak
C) Halkın isteğine göre şiirler söylemek
D) Şiirlerinde basit konuları işlemek

4.

İnsan ruhu, güzelliklerle yücelir. Kendi millî geleneklerimizden edindiğimiz derin bilgi ve birikimi özümseyerek yaratmış olduğumuz türküler, insan varlığının bir ihtiyacı olan sanatın en kolay, en yaygın, dolayısıyla en etkili dallarından olan müzik ve edebiyatın ortak ürünüdür. Türküler, insan yüreğini en sıcak yerinden yakalar. Seçerek dinlediğimiz türkülerin ahlak eğitimi de etkilediğini görürüz. Çok yalın, sade, sıcak, samimi, bir o kadar da renkli halk ağız türkülerine hâkimdir. Bugün yazı dilinden düşmüş binlerce sözcük; türkülerde, konuşma dilinde ve Anadolu insanının ağızında kullanımını sürdürmektedir.

Bu metinde geçen altı çizili ifadeyle türkülerin hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) İçerdiği acıklı sözlerle insanı etkilemesi
B) İnsanın duygularını harekete geçirmesi
C) İnsana yaşama sevinci vermesi
D) İnsanların kelime hazinesini zenginleştirilmesi